

kartka z kalendarza pedagoga

8

października

Dzień Świadomości Dysleksji

*Poradnik
dla rodziców*

Specyficzne trudności w uczeniu się to...

trudności w opanowywaniu podstawowych umiejętności szkolnych: problemy w nauce czytania, rozumienia przeczytanego lub wysłuchanego tekstu, pisania, liczenia.

Kogo dotyczą?

Specyficzne trudności w uczeniu się to termin stosowany w odniesieniu do dzieci, których rozwój umysłowy przebiega prawidłowo (są w normie intelektualnej) a warunki środowiskowe (w tym także te szkolne) są określane jako korzystne, sprzyjające rozwojowi.

Od kiedy występują specyficzne trudności?

Trudności te zauważalne są od początku nauki w szkole, ale już w okresie przedszkolnym można dostrzec objawy świadczące o tym, że dziecko znajduje się w tzw. grupie ryzyka dysleksji.

Czym jest ryzyko dysleksji?

Ryzyko dysleksji to zagrożenie wystąpieniem dysleksji, czyli podwyższone prawdopodobieństwo rozwinięcia się tego zaburzenia w przyszłości u konkretnego dziecka.

W Polsce o ryzyku dysleksji mówimy w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym oraz wczesnoszkolnym.

Kogo dotyczy ryzyko dysleksji?

Ryzyko dysleksji występuje u dzieci:

- pochodzących z nieprawidłowo przebiegającej ciąży lub ciąży zakończonej skomplikowanym porodem,
- obciążonych genetycznie (w rodzinie występują na przykład: dysleksja, opóźnienia w rozwoju mowy),
- z zaburzeniami w rozwoju psychomotorycznym.

Podstawowe objawy, które cechują dzieci 5-6 letnie z ryzykiem dysleksji:

kłopoty z zapamiętywaniem wierszyków, piosenek,
trudności z odróżnianiem lewej i prawej strony ciała,
leworęczność lub oburęczność,
kłopoty z odwzorowywaniem szlaczków, prostych figur geometrycznych,
trudności z odróżnianiem głosek podobnych słuchowo,
kłopoty z dzieleniem i składaniem słów z głosek i sylab,
gramatyczne błędy w wymowie,
trudności w początkowej nauce czytania.

Objawy ryzyka dysleksji u dzieci w klasach 1-3

mała sprawność ruchowa całego ciała,

**trudności z opanowaniem jazdy na hulajnodze, dwukołowym
rowerze, wrotkach, łyżwach, nartach,**

**niechęć do zabaw ruchowych i lekcji w-f (trudności
z wykonywaniem niektórych ćwiczeń),**

obniżona sprawność ruchowa rąk,

**trudności w zakresie czynności samoobsługowych związanych
z ubieraniem się, myciem i jedzeniem (nożem i widelcem),**

utrzymywanie się oburęczności lub obuoczności,

**trudności z określaniem własnych części ciała jako prawe-lewe,
np. odróżnieniem prawej i lewej ręki, strony ciała,**

trudności z określaniem położenia przedmiotów względem siebie,

**pisanie liter i cyfr zwierciadlane i/lub zapisywanie wyrazów
od prawej do lewej strony,**

wadliwa wymowa, przekręcanie trudnych wyrazów,

Objawy ryzyka dysleksji u dzieci w klasach 1-3

- błędy w budowaniu wypowiedzi, błędy gramatyczne,**
- trudności z różnicowaniem głosek podobnych fonetycznie (np. z-s, b-p, k-g) ,**
- trudności z wydzielaniami sylab, głosek ze słów,**
- trudności z zapamiętywaniem wierszy, piosenek, więcej niż jednego polecenia w tym samym czasie,**
- trudności z zapamiętywaniem nazw,**
- trudności z zapamiętywaniem materiału uszeregowanego w serie i sekwencje, takiego jak nazwy dni tygodnia, pór roku, kolejnych posiłków, sekwencji czasowej: wczoraj - dziś - jutro i sekwencji cyfr: szeregów 4-cyfrowych,**
- trudności z rzucaniem do celu i chwytaniem piłki,**
- niechęć do rysowania i pisania, trudności w rysowaniu szlaczek, odtwarzaniu złożonych figur geometrycznych,**
- trudności z szybkim wymienieniem nazw np. wszystkich znanych owoców, szeregu słów,**

Objawy ryzyka dysleksji u dzieci w klasach 1-3

niski poziom graficzny rysunków i pisma-dziecko "brzydko" rysuje (poziom wykonania-nieadekwatny do wieku życia), niestaranne pismo (nie mieści się w liniaturze), zagina „ośle uszy” na rogach kartek zeszytu,

wolne tempo nazywania szeregu prostych obrazków,

**trudności z nazywaniem i zapamiętywaniem liter alfabetu, cyfr -
trudności z zapamiętaniem tabliczki mnożenia,**

trudności z wyróżnianiem elementów z całości, a także tworzeniem z poszczególnych elementów całości, np. podczas budowania według wzoru konstrukcji z klocków, układania mozaiki, trudności z wyodrębnianiem szczegółów różniących dwa obrazki,

nasilone trudności w nauce czytania, które można dostrzec, jeżeli dziecko popełnia stosunkowo mało błędów, ale czyta bardzo wolno (np. głoskując poszczególne wyrazy),

**bardzo szybko czyta, lecz popełnia przy tym wiele błędów -
wynikają one z tego, że dziecko domyśla się treści na podstawie kontekstu,**

niewłaściwie i słabo rozumie przeczytany tekst,

Objawy ryzyka dysleksji u dzieci w klasach 1-3

**trudności z zapamiętaniem kształtu rzadziej występujących liter
o skomplikowanej strukturze (np. wielkie litery pisane: F, H, Ł, G),**

mylenie liter podobnych pod względem kształtu, np. 1-t-t, m-n,

**mylenie liter identycznych, lecz inaczej ułożonych na płaszczyźnie:
p-b-d-g,**

popętnianie błędów podczas przepisywania tekstów,

**mylenie liter odpowiadających głoskom podobnym fonetycznie
(np. głoski z-s, w-f, d-t, k-g),**

**trudności z zapisywaniem zmiękczeń, myleniem głosek i - j, głosek
nosowych ą-om, ę-en,**

**nagminne opuszczanie, dodawanie, przestawianie, podwajanie liter,
sylab i wyrazów,**

nasilone trudności podczas pisania ze słuchu (dyktanda),

trudności z określaniem pory roku, dnia, czasu na zegarze.

dysleksji -
problemy
z opanowaniem
umiejętności czytania
i pisania

dysortografii -
problemy
podczas nauki pisania
w postaci błędów
ortograficznych
popętnianych pomimo
znajomości zasad pisowni

***Specyficzne trudności
w uczeniu się występują
pod postacią...***

dysgrafii -
problemy w opanowaniu
prawidłowego, czytelnego
pisania, zniekształcanie
pisma pod względem
graficznym

dyskalkulii -
trudności
w rozwiązywaniu
działań, zadań
matematycznych

Diagnoza specyficznych trudności

- Wstępna diagnoza może zostać przeprowadzona przez rodzica, nauczyciela lub szkolnego specjalistę na podstawie obserwacji dziecka oraz analizy jego prac (rysunków, zeszytów i ćwiczeń).
- Pogłębiona, specjalistyczna diagnoza musi być przeprowadzona przez specjalistów w poradni psychologiczno-pedagogicznej (psychologa, pedagoga i/lub logopedę). Bazując na wynikach przeprowadzonych badań rodzic otrzymuje opinię, w której zawarta jest diagnoza, mocne i słabe strony dziecka, wskazania do pracy. W przypadku klas 1-3 opinia może jedynie dotyczyć ryzyka dysleksji, co jest wskazaniem do ponownego badania ucznia po zakończeniu nauki w klasie trzeciej. Dopiero w klasie czwartej można stwierdzić specyficzne trudności w nauce - np. dysleksję czy dysortografię. Niezależnie jednak od etapu edukacyjnego (stwierdzenia ryzyka lub samej dysleksji) w opinii znajdują się zalecenia do pracy, zarówno dla nauczycieli pracujących z dzieckiem w szkole, jak i rodziców.

Czy specyficzne trudności mogą minąć z wiekiem?

Nie, dysleksja nie jest chorobą, więc nie można jej wyleczyć, nie jest to również coś, co może minąć z wiekiem.

Czy trudności dotyczą tylko języka polskiego i/lub matematyki?

Oczywiście, że nie, trudności mogą dotyczyć wszystkich przedmiotów szkolnych, nawet muzyki czy wychowania fizycznego.

Czy trudności w nauce to jedyny problem?

Pojawiające się trudności w nauce, szczególnie przy braku zrozumienia i odpowiedniego wsparcia, mogą doprowadzić do problemów emocjonalnych (zaniżonej samooceny, spadku motywacji, wycofania, lęków) niechęci do uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych oraz innych trudności wychowawczych.

Czego potrzebują dzieci ze SPE?

- dostosowania metod pracy do indywidualnych możliwości,
- specjalistycznych zajęć (wspomagających lub terapeutycznych) - np. korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych,
- wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów i rodziców, zrozumienia, że pojawiające się trudności nie są wynikiem lenistwa i "niechcemisizmu"!

